СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 18. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 23. січня, 1929. VOL XXXVII. No. 18. Jersey, City, N. J., Wednesday, January 23, 1929. THREE CENTS.

РАДИКАЛЬНІ СЕНАТОРИ ДАЛІ ОПОНУЮТЬ

ТА БІЛЬШІСТЬ СЕНАТОРІВ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА УХВАЛОЮ ЗАКОНА ПРО БУДОВУ НОВИХ КРУЖЛЯКІВ.

ВАШИНГТОН, 22. січня. — Т. зв. радикальна група сенаторів продовжує опозицію в справі розбудови фльоти, згл. будови десятьох нових кружляків. Сенатор Блен, котрий одинокий голосував проти ратифікації договору Келоґа, виголосив тепер довгу бесіду проти закона про розбудову фльоти.

Та при переведенню секретного голосовання виявилося, що за ухвалою такого закона заявилося 67 сенаторів, десять було проти нього, а 18 сенаторів вагалося, не знаючи ще, чи голосувати за чи проти.

З того виходить, що закон про розбудову фльоти таки перейде.

ГУВЕР У ДОРОЗІ ДО ФЛОРИДИ.

З ТРЕНУ ГУВЕРА, в дорозі до Флориди, 22. січня. — Сьогодня пополудні прибуде вибраний президент, Герберт Гувер, до Міямі на відпочинок. Остане тут місяць, або й довше. Гувер виглядає перемученим наслідком численних конференцій які довелося йому мати в часі свого короткого побуту у Вашингтоні.

КУЛИДЖ ПРОСИТЬ О ГРОШІ.

ВАШИНГТОН, 22. січня. — Президент Кулидж звернувся до сенату з проханнем призначити додатково $10,000, а то $5,000 на платню для одного секретаря більше, а дальших $5,000 потребує президент на заплачення свого власного портрету.

Додатковий секретар придасться більще Гуверови як Кулиджови, бо дні урядовання Кулиджа вже почислені, а портрет Кулиджа призначений для Білого Дому.

РЕПУБЛИКАНСЬКИЙ ТРИЮМВІРАТ.

КАЖУТЬ, ЩО ПРИНЕСЕ ВЕЛИКІ КОРИСТИ РЕПУБЛИКАНСЬКІЙ ПАРТІЇ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — На загал републиканці нюйорського стейту є того переконання, що Гувер скріпив тут републиканську партію, коли заявився за партійним проводом триюмвірату: Вилієм Гилл, Едмунд Меколд і Чарлз Гиллс. В той спосіб усунено тертя і міжпартійну боротьбу. Кажуть, що партія зискає заразом десятки тисяч нових прихильників.

СЕНАТ ЗАТВЕРДЖУЄ ВЕСТА.

ВАШИНГТОН, 22. січня. — Кампанія, яку поведено з боку деяких сенаторів проти покликання Кулиджом Рой О. Веста на секретаря зовнішних справ, закінчилася тим, що при голосованню над цею справою 53 сенаторів заявилося за Вестом, а 27 було проти нього.

МЕЛЛОН ДАЛІ ДИСКУТУЄ З ЕПИСКОПОМ.

АЛЕ ТІЛЬКИ В СПРАВІ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 22. січня. — Секретар скарбу Меллон вислав до методиського епископа Джеймса Кенона листа, в якім відповідає епископови на його атаки в справі спротиву Меллона щодо призначення $25,000,000 на форсовання прогибіції.

Меллон каже, що в тім проєкті на призначення такої великої суми на форсовання прогибіції нема сказано, на що саме тих грошей потрібно. Колиб ті гроші мали йти на виховавчі цілі, себто на пропаганду тверезости, чи на побільшення прибережної сторожі, то Меллон не мав би нічого проти такого видатку, а так він обовязаний тому спротивитися, як мусить противитися кождому видаткови, який не має оправдання.

ГВЕЙЛЕН ТРИЮМФУЄ.

ПУБЛИКА СЧИНИЛА ЙОМУ ВЕЛИКУ ОВАЦІЮ З ПРИВОДУ ЙОГО СПРОБ В СПРАВІ РЕҐУЛЯЦІЇ АВТОМОБІЛЕВОГО РУХУ. ГОТЕЛІ ПРОТЕСТУЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Вчора вночи переведено першу пробу з новими комунікаційними приписами, які видав новий поліційний комішенер Гвейлен в ціли улекшення руху в т. зв. театральну пору в театральній полосі, себто там, де найбільше театрів. Полоса та знаходиться між десятою і пятою евенями і між 39 та 52-ою вулицями.

В тій полосі не вільно ставати таксівкам перед готелями, ні не вільно завертати з евені на вулицю.

На загал перший день перейшов спокійно. Арештовано тільки одного шофера й одного „джейвокера".

Піхотинці були дуже задоволені з нових приписів і справили Гвейленови, що стеріг порядку, велику овацію. А протестували менаджери готелів, кажучи, що вони втратять гостей, бо вони підуть до інших готелів, не хотячи наражатися на неприємности і свкатури. Дотого багато гостей спізнилося до поїздів через нові комунікаційні зарядження.

В ҐВАТЕМАЛІ СПОКІЙ.

ҐВАТЕМАЛЯ МІСТО, 22. січня. — Революція скінчена. Повстанці розбіглися, а провідників розстріляно.

ҐРАФ СФОРЦА В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — До Злучених Держав прибув вчора ґраф Сфорца, бувший італійський міністер для справ заграничних, а тепер великий ворог фашистів.

Сфорца не хотів говорити про теперішні відносини в Італії, а говорив тільки про світову війну, зазначуючи, що на ній кождий втратив, а ніхто не зискав.

ЯВОРСЬКИЙ НА ЕЛЕКТРИЧНІМ КРІСЛІ.

БЕЛФОНТ, Пенсилвенія, 22. січня. — Поляк Павло Яворський, ватажок бандитів і вбийник сімох людей, згинув сьогодня на електричнім кріслі. Перед смертю зголосився до нього священик, але він його не приняв.

ЛЮДЕНДОРФ ЖЕРТВОЮ АЛЬХЕМІКА.

У Берліні (Німеччина) арештовано авантурника Тавзенда, що видурював гроші у багатих Німців ніби на вироблення золота з олова. На таку „альхемію" він видурив у ріжних осіб 625,000 долярів. Серед жертв його „альхемії" бачимо і ґенерала-фельдмаршала Людендорфа, що також хотів дешевим коштом ше більше збогатитися.

СТРІЛЯВ ДО МАЧУХИ.

Слюсарський термінатор Станислав Ясіньскі стрілив з укриття до своєї мачухи Марії Ясіньської, зам. у Львові при вул. Декерта 24. Куля не вцілила Ясіньської. Причиною плянованого душогубства — особиста пімста.

УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА В РУМУНІЇ.

Українська фільма ВУФКА „Тарас Трясило", що була висвітлювана з кінцем грудня в Чернівцях, викликала величезне заінтересовання серед людности. Щоби добути квітка на виставу, люде уставлялися в чергу.

ТРАҐЕДІЯ РОСІЙСЬКОЇ ҐРАФИНІ.

В ґардеробі міського театру у Відні пробувала отруїтись 20-літня російська ґрафиня Каріна Регбіндер — член театрального балєту. Причиною самогубства — туга за рідним краєм і нещаслива любов.

НЕЗНАНІ ТВОРИ ЧАЙКОВСЬКОГО.

Пяніст Бакгавз відкрив у ленінградськім музею ім. Чайковського шість незнаних творів Чайковського на фортепян.

ЛЬОЯЛЬНІСТЬ УХА.

Орґан Української Христіянської орґанізації (УХО) вже неpаз давав докази угодового відношення до польського уряду. Орґаном цим є „Нова Зоря", яка появляється за гроші галицьких епископів у Львові. Недавно мав інтервю з польською пресовою інформацією головний редактор цього часопису, ославлений д-р Назарук, який зайвий раз заявив, що його орґанізація стоїть на становищі цілковитої льояльности супроти польської влади й держави. При кінці виявив він жаль, що польський уряд баґателізує ці залицяння й не дає автономії Українцям під польською владою.

КЛЮБИ ПРИЯТЕЛІВ ЗВІРЯТ ІМ. ДЖЕКА ЛОНДОНА.

В Англії й Америці серед любителів природи й приятелів звірят утворилися клюби, себто союзи приятелів звірят ім. славного американського письменника Джека Лондона. Клюби ці числять 30,000 членів і мають широке поле ділання. Крім звичайної опіки над звірятами по містах члени клюбів роблять поїздки по селах, контролюють мандрівні цирки, менажерії й т. д. За прикладом Америки й Англії пішла й Франція, де нині Морі зорґанізував рівнож подібні товариства. Називаючи їм іменем одного з найбільш визначних американських письменників, Джека Лондона, суспільність складає йому заслужену чолобитню, бо він перший в своьому творі „Зов крови" відгукнувся на нужду звірят.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1929 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 21. січня: Від. 76 (2 п.), 78, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 108, 152.

Вислано експресом 21. січня: Від. 75, 77, 80.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНЬОМУ ҐЕОЛЬОҐІЧНОМУ КОНҐРЕСІ.

У червні 1929 р. в Африці має відбтися міжнародній ґеольоґічний конґрес, в якому мають взяти участь і представники Радянського Союзу. Головнака УСРР визнала за потрібне відрядити на конґрес представника від України. Поїхати має проф. Лебедев.

ЮВИЛЕЙ Д-РА А. ЧАЙКОВСЬКОГО.

Дня 2. грудня відбулось у Львові ювилейне свято, уладжене старанням т-ва Письменників і Журналістів ім. Франка для пошановання 40-літньої літературної діяльности відомого письменника й автора історичних повістей А. Чайковського. Відбувся концерт з викладом про літературну діяльність ювилята, а опісля спільна вечера. На вечері крім представників літературного світа зявилися радянський консуль Лапчинський, віцеконсуль Григоріїв та радник варшавського посольства Ю. Коцюбинський. В промові, яку виголосив консуль Лапчинський, він підніс існування незалежної української держави, якою є Радянська Україна, котра опікується українською культурою й дає змогу повного розвитку. Промову консуля приняли присутні горячими оплесками.

ГАЛИЦЬКЕ МОСКВОФІЛЬСТВО ПІДНОСИТЬ ГОЛОВУ.

В останніх часах скрізь помітне оживлення москвофільського руху. Відбуваються зїзди, віча, закладаються крамниці, кооперативи, а від нового року орґан „Русскій Голос" почне появлятися що другий день. Є це доказ, що москвофіли одержали більше грошей. Польський уряд працює консеквентно, щоби розкладати український табор й тим самим ослаблювати розгін української опозиції.

РАДЯНСЬКИЙ УРЯД ДОРОГО ОПЛАЧУЄ СВОЮ ПРЕСУ.

Московський уряд призначив для комуністичної преси запомогу в сумі 6 міліонів карбованців.

СТРАЙК ЯПОНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Дві тисячі студентів університету в Хокайдо проголосили страйк, як протест проти арештування трох їх товаришів, яких поліція підозріває в приналежности до комуністичної партії.

ЗАКЛИК ДО НАГІНКИ НА УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

„Універзул", обговорюючи вибори до парляменту в Румунії, помістив статтю п. з. Комуністична діяльність на Буковині, в якій відмічає роскол соц.-дем. партії і виступ українських соціялістів із соц.дем. партії як важну подію в політичному житті північної Буковини і як прояснення її атмосфери. При виборах — пише цей часопис — пішли ці українські комуністи під покришкою селянсько-робітничого бльоку. Бльок цей поставив лісти з кандадатами і лісти ті одержали багато голосів в черновецькому і сторожинецькому повітах.

„Універзул" бє на трівогу, що українські села це комуністичні осередки і звертається до уряду з такими порадами: „Наслідком останніх виборів румунські власти стоять перед деякими точними фактами. Коли передніше блукали в темноті і часто-густо карали неповинних людей, сьогодня вони знають точно, де є комуністичні ядра".

ДО ЮВИЛЕЮ ВУАН.

ВУАН діяльно готується до свого десятирічного ювилею. На одному з останніх засідань президії голова Укрнауки Озерський доповів, що перебуваючи в Німеччині він за згодою НКО вже запросив узяти участь в святкуванні ювилею ВУАН професорів Шмідта, Отто Йонаса й Маєра. Президія вирішила запросити зза кордону всього до 150 гостей, запропонувавши відділам Академії вже тепер почати обмірковувати, кого персонально слід запросити, склавши відповідні списки.

Святкування ювилею, що триватиме 2—3 тижні, вирішено призначити на 16 червня 1929 року. Ювилейна комісія має терміново скласти прелімінарного кошториса на це святкування й подати його до Укрнауки. До 10. лютого мають видрукувати всі ювилейні видання.

Найближчого часу віце-президент ВУАН акад. К. Г. Воблий відбуде подорож до Ленінграду, щоб детально зазнайомитися з технікою торішнього святкування 200-річного ювилею Всесоюзної Академії.

„ДЕСЯТЬ РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ".

Київські книгарні одержали 1-й і 2-й томи праці А. Лейтеса й М. Яшека — „Десять років української літератури" (1917-1927). Працю цю видає ДВУ за пляном Інститута Тараса Шевченка під загальною редакцією С. Пилипенка. Завдання цієї праці подати повну картину літературного життя України, бути енциклопедією української літератури післяжовтневого десятиліття. Складається ця праця із 3-х томів: I. — біо-бібліографічний покажчик письменників, що виступали на арені післяжовтневої української літератури і що їх твори надруковано або окремими виданнями або у пресі; II. — організаційні та ідеольоґічні шляхи української радянської літератури; III. Темарі й аналіза літер, жанрів, художніх стилів, формальних шкіл та напрямків післяжовтневого десятиліття. Докладні характеристики сучасних критиків. Докладні характеристики найвидатніших письменників минулого десятиліття.

ЗА ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ НЕДОТОРКАНОСТИ ДИПЛЬОМАТІВ

В АНГЛІЙСЬКІЙ ПАЛАТІ ПОСЛІВ ПІДНЕСУТЬ ПИТАННЯ ПРО ВІДВІЧАЛЬНІСТЬ ДИПЛЬОМАТІВ НАРІВНІ ІЗ ЗВИЧАЙНИМИ ГРОМАДЯНАМИ ЗА ПОРУШЕННЯ НИМИ ЗАКОНІВ.

ЛОНДОН (Англія), 22. січня. — Останній випадок у Лондоні, коли член сіямського посольства тяжко покалічив англійського громадянина, збивши його автом на вулиці, знову викликав критику необмеженого права недоторканости дипльоматів. Суд не може розпочати жадного доходження в цій справі, бо всі члени чужинецьких посольств знаходяться поза його компетенцією.

Користуючися з права недоторканости, буває, що дипльоматичні представники поповнюють безкарно ріжні злочини. Наприклад, там же в Лондоні один дипльомат не заплатив дентистові 400 долярів і суд нічого не може зробити в цій справі. Хіба той дипльомат повернеться до своєї держави, то там дентист може судитися з ним, як з приватним громадянином. Таксамо багато дипльоматів пачкує для продажі й каживи в дипльоматичному баґажі ріжні річи, що мають обкладатися високим митом.

Деякі члени парляменту тепер хочуть зробити пропозицію міністрови справ закордонних, щоби він взяв на себе ініціятиву міжнародного порозуміння в обмеженню екстериторіяльности дипльоматів, що заведена ще в 15 віці.

ЧЕКАЮТЬ НА ВІЗИ ДО АМЕРИКИ.

ЧИСЛО ЖІНОК, ЩО ЧЕКАЮТЬ В ПОЛЬЩІ НА ВІЗИ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ, У ДВА РАЗИ ПЕРЕВИЩУЄ РІЧНУ ПОЛЬСЬКУ КВОТУ.

ВАРШАВА (Польща), 22. січня. — Річна квота для еміґрантів з Польщі до Злучених Держав тепер виносить біля 6,000. Тепер вже зголосилося до візи до американського консуляту у Варшаві більше ніж 12,000 жінок, яких чоловіки живуть у Злучених Державах і які вже вибрали перші папери.

ВВІЗ НАРКОТИКІВ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ВСЕ БІЛЬШЕ ПАЧКУЮТЬ РІЖНИХ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 22. січня. — З рапорту, який подало до Ліґи Націй правительство Злучених Держав, видно, що в Америці є більше ніж 100,000 людей, котрі вживають наркотиків. Найбільше привозять до Америки морфіни та кокаїни.

Уряд Злучених Держав просить Ліґу Націй вжити заходів, щоб европейські держави завели в себе пильнішу контролю кад тими, котрим дозволено продавати наркотики для лічення.

КРУТЯТЬ КРІВАВОГО ВЕРЕМІЯ.

АМАНУЛАГ РІШИВ ЗДОБУТИ СОБІ ПРЕСТІЛ НАНОВО. ЙОГО БРАТ СТАЄ ЙОМУ ДО ПОМОЧІ.

ЛОНДОН (Англія), 22. січня. — З причини невідповідної комунікації в Афґаністані, не можна з певністю сказати, що там тепер робиться. Але відомости з Пешавура і Делі подають, що Амакулаг орґанізує з Кавказу похід на Кабул, щоби повернути собі престіл, з якого він абдикував, тікаючи від повстанців.

В той час, коли новий падишах, повстанець Габібула старається орґанізувати своє правительство та закріпити владу, навколо Кабула концентруються значні військові сили. Спираючись на ці сили, Аманулаг хоче приверкути собі владу.

АРАБИ ЗАСТРІЛИЛИ АМЕРИКАНЦЯ.

МІСІОНАР ПАДЕ ЖЕРТВОЮ ПОСТІЙНОГО НЕСПОКОЮ В ІРАКУ И ВОЙОВНИЧОСТИ АРАБСЬКОГО ПЛЕМЕНИ ВАГАБІ.

БАЗРА (Ірак), 22. січня. — Не зважаючи на попередження, що їхати з Базри до Ковет небезпечно, ґрупа Американців на двох автах пустилася в путь. У дорозі автомобілі обстрілювали Араби з племені Вагабі.

Тяжко поранено місіонаря, Американця Генри Бікерда. Поки доїхали з пустині до найблизчого міста, Бікерд уже був мертвий.

ПЕРША ВЕСНЯНА ЛАСТІВКА.

ШВЕДСЬКИЙ ПІЛЬОТ ГОТУЄТЬСЯ ЛЕТІТИ З ЕВРОПИ ДО АМЕРИКИ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція), 22. січня. — Капітан Аренберґ, шведський летун, прозваний шведським Линдберґом за його прислугу розвиткови шведського летництва, готується летіти з Европи до Америки.

Він плянує летіти північною рутою через Ґренляндію. Лет свій він хоче доконати з трома перестанками для наповнення літака паливом.

ФОРД КУПУЄ ПРИЧАЛ В ГОЛЯНДІЇ.

РОТЕРДАМ (Голяндія), 22. січня. — Автомобілева компанія „Форд" веде переговори з управою міста Ротердам, щоби купити собі частину порту. Форд задумує переводити через Ротердам увесь свій експорт в Европу.

Стало відомо, що Форд перенесе з Антверпена (Бельґія) до Ротердаму також і свою фабрику автомобілів.

МАРШАЛ ФОШ ВИДУЖУЄ.

ПАРИЖ (Франція), 22. січня. — Кріза хвороби маршала Фоша минула. Стан його здоровля значно поправився. Лікарі вже дозволили йому кілька хвилин сидіти в кріслі.

Також дозволено йому читати кілька соток привітань, що прислані з ріжних держав, а також приймати бизчих своїх приятелів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES, Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

ДЕЙВИС ПРО ДОБРОБУТ

На протязі довгих літ ми звикли тільки до одної і тої самої заяви з боку вашингтонського уряду, а саме, що в Злучених Державах з кождим роком живеться народови під матеріяльним оглядом краще. Всі ми памятаємо недавню виборчу кампанію, яку ведено з боку републиканської партії головно на тій підставі, що дотеперішня адміністрація піднесла американський добробут до небувалої в історії висоти. Те саме доводилося нам чути не раз і не два в заявах президента Кулиджа. Ми навіть чули офіціяльні заяви, що вже близький той час, що слово „пургавз" зникне з американської землі.

А тим офіціяльним голосам вторують раз-у-раз заяви ріжних промисловців-міліонерів чи банкирів. За їх знову голосами йдуть звіти автомобілевих, нафтових, сталевих, чи яких инших підприємств. А всі вони виказують величезні зиски, всі вони виплачують високі дивіденди. Те саме треба сказати і про банки.

Виходить, що Злучені Держави це дійсно рай на землі. І хто знає, чи вони ним не є, але не для широких мас, а хіба для горстки міліонерів, які, що правда, ростуть як гриби, бо їх число зросло за послідні часи о десятки тисяч, але котрі всеж таки є тільки золотими зернами піску в порівнанню з стодвайцятьміліоновою працюючою масою, що гарує тут так, як і гарують люде по других краях.

Про ту правду ми вже нераз писали, але тої правди ніколи не можна було почути з боку урядових чинників. Аж доперва тепер „відкрив" її урядовий функціонер. І то не якийбудь, а секретар праці Джеймс Дж. Дейвис. Ствердив він ту правду в своїм письмі, що він його вислав з Вашингтону до Англії, до свого родинного місця у Валії, де голодує біля одного міліона валійських майнерів. Там у Валії якийсь редактор, описуючи безнадійне положення англійських майнерів, розписався про ту щасливу долю, яка припадає робітникови в Злучених Державах. З того приводу секретар Дейвис, як подають часописи, і написав цього листа.

Дейвис стверджує в своїм письмі, що нема ріжниці між Европою і Америкою, бо й тут і там є бідні і богаті. Годі судити про економічне положення американського робітника з того, як живуть американські туристи, що подорожують по Европі і тратять гроші, бо подорожує тільки дрібна частина, а міліони живуть на місці, нікуди не рухаються і важко працюють — день за днем, бо 86% населення Злучених Держав — це біднота. І колиб це знали другі краї, то певно не завидувалиб Америці її добробуту. Так заявив Дейвис.

Д-р В. Клодницький.

РАТИФІКАЦІЯ ПАКТУ КЕЛОГА

Дня 17. січня ц. р. Америка приняла пакт Келога і тим самим зачала нову добу у своїй політиці.

Що саме уявляє собою пакт Келога, від якого Америка має зачати нову добу у свойому політичному житті?

Історія Келогового пакту дуже цікава. Професор колюмбійського університету Дж. Т. Шотвелл проповідує від довшого часу із університетської катедри, що війна є злочином супроти людства і що цей (на думку теоретика-професора) злочин людство моглоб усунути, колиб світ признав, що війна не є законним средством у боротьбі народів.

Цей погляд Шотвелла найшов в Америці багато прихильників і американські політики, лакомі на політичні, неуловимі мрії, зачали „не нажарт" вговорювати і в себе самих і в публичну опінію, що війну можна „дійсно" усунути.

Загіпнотизованих миролюбством Американців збагнули Французи. (Великий державний муж Бріян весною 1927. року запропонував договір між Францією і Америкою в тому розумінню, **що ці обі держави не повинні ніколи в будучности стануть супроти себе з оружжем в руці.**

Американський пацифістично настроєний загал пропозицію Бріяна приняв без ніяких застережень. Публична опінія зачала тиснути на уряд, що Америка за всяку ціну повинна заключити із Францією мировий, чи радше, миролюбивий пакт.

Уряд Америки і троха більш критично думаючі політики, мимо всего, не згодилися на „миролюбивий пакт Бріяна", бо не хотіли дати, скажім, першенства французькій державі. Вони іменно не хотіли стрінутись із закидами инших держав, що Америка занадто по „фамілійному" трактує лише Францію.

Вслід за цим американські дипльомати, з Кулиджем і Келогом на чолі, зачали придумувати цову штуку, себто миролюбивий пакт для цілого світа. Секретар стейту Келог при помочи свойого дипльоматичного корпусу зладив для світа **пакт миролюбія,** в якім поставлено всяку війну поза законом. Келог зачав форсувати пакт миролюбія у цілому світі, який світ зачав називати пактом Келога.

В перших початках пакт Келога лякав кождого, хто вірить, що лише залізом і кровю поневолений нарід може добитись своєї державности. Старокраєва і навіть тутешня українська преса зачала якось з острахом аналізувати пакт Келога, бо кожний свідомий Українець вірить в те, що нас лише виграна війна може на ноги поставити.

Слава Богу, не сталось так, як думалось, бо Келогів пакт миролюбія, який без всяких застережень в першій своїй редакції нівечив війну, Европа поправила.

Іменно, Франція і Англя пододавали до Келогового пакту богато поправок („резервейшенс), якими війні дано знова право горожанства. В першу чергу Франція додала від себе такі поправки: 1) Кожна держава має право провадити самооборонну війну. 2) Зломання пакту Келога одною державою звільняє кожду іншу державу від додержання принятого пакту миролюбія. 3) Пакт Келога не сміє вкорочувати прероґатив Ліґи Націй, пактів про невтральність, Локарненського договору і пактів, покликаючих до життя малу антанту.

Згадані поправки цілковито змінили пакт Келога. З нього остало лише імя „пакт миролюбія Келога".

Так передаґований пакт Келога підписано 27. серпня 1928 р. в Парижі. Його підписали слідуючі держави: Америка, Німеччина, Бельґія, Франція, Велика Британія, Канада, Австралія, Нова Зеляндія, Полуднева Америка, Вільна Ірляндія, Індії, Італія, Японія, Польща і Чехословаччина.

Ми згадали висше про три додатки, чи поправки до Келогового пакту, тож тепер проаналізуймо їх. Що значить самооборонна війна? **Кожну війну можна опреділити як самооборонну війну.** Окупацію Бельґії Німцями, в 1914 році, можна цілком добре назвати з німецького погляду самооборонною війною, бо Німці через окупацію Бельґії обороняли свої життєві інтереси. Значиться, Келога пакт не ставить поза законом війни!

Пояснення до 2. застереження. Келога пакт може дуже легко розлетітись в дребезки, бо як одна, прим. Франція, захоче війни, то вона підмовить до війни якусь іншу свою приятельку (прим. Польщу) і війна може розгорітись навіть на ширшу скалю, бо пакт Келога автоматично перестає зобовязувати всіх інших контраґентів.

Пояснення до точки 3.

Пакт Келога не вкорочує прероґатив Ліґи Націй ані не танґує ніяких договорів — навпаки, точка 3. привязує Америку до Ліґи Націй і робить її „титулярним членом", який в будучности матиме богато обовязків на своїх плечах.

Пакт Келога змушує Америку вмішуватися в справи европейської політики, чого результатом буде в найблизшій будучности або визнання Радянського Союза, або велика противобольшевицька війна.

ЩЕ РАЗ ФІЛЬМА „ТАРАС ШЕВЧЕНКО"

Кілька днів тому „Свобода" подала була критику фільми „Тарас Шевченко", котру виставило на радянській Україні „Всеукраїнськое Фото-Кино Управление" (коротко ВУФК-У), а котру українські комуністи в Америці привезли недавно до Америки. „Свобода" старалася розглянути сю фільму безсторонно, подаючи добрі й злі сторони сеї фільми. Большевиків ся критика обійшла, і „Щоденні Вісти" висипалися на „Свободу". Се й заставляє нас ще раз вернути до фільми й до тих, що її критикують.

У своїй критиці „Свобода" закинула між инчим фільмі, що вона представляє Шевченка пасивним характером. „Свобода" писала, що ВУФКУ показує, які то всякі річи зі Шевченком не виробляли, але не показує, що він самий робив. Наша ґазета писала, що Шевченка визволяли з кріпацтва, встановляли професором, займали в „Мочиморди", арештували, судили, і так далі без кінця, і вона питалася, чому ВУФКУ не показало, що саме Шевченко на все те зробив.

Тепер „Щоденні Вісти" взялися збивати сей закид „Свободи". Щоби його збити, треба було казати своїм приятелям показати собі ще раз усю фільму й винотувати всі ті річи, які Шевченко зробив самий. Се булаби відповідь чесного оборонця фільми. Та „Щоденні Вісти" на се не пішли. Не пішли тому, бо не могли показати в фільмі таких річий.

Щож тоді роблять „Щоденні Вісти"? Тоді просто перекручують слова „Свободи" та дають для спожитку своїм читачам. Коли „Свобода" невдоволена з того, що Шевченко на фільмі тільки пасивна людина, то „Щоденні Вісти" з того підсувають своїм читачам, що, мовляв, „Свобода" хотілаби, щоби фільма представляла, що Шевченко когось визволяв. „Щоденні Вісти" розуміють під активністю тільки те, що Шевченко когось визволяв. Як могли „Щоденні Вісти" пропустити ще таку можливість, що Шевченка визволили другі, коли для сього він самий поставив старання, коло сього заходився, за се побивався?

Кажуть Американці, дай злобному чоловікови досить шнура, то він самий повіситься. Пишуть „Щоденні Вісти" з міною всезнайків:

„Малаби фільма (для вдоволення свободячого критика) показувати ці події в життю Шевченка навиворіть зробити його таким діяльним характером, щоби виходило, що то не його звільняли з кріпацтва, але він когось?"

Ні. Як угорі вже сказано, не треба представляти „на виворіть". Тільки не можна забувати, що Шевченко якраз звільняв з кріпацтва других, бо викупив на волю всю свою сімю. Власне сей факт з фільми пропущено. Колиб се було показано, то Шевченко показавсьби активним характером. Але викуп кріпаків се не булоби по комуністичному, а ВУФКУ хотіло доконче зробити зі Шевченка доброго комсомольця. Отже пропущено викуп рідні, а замісць сього показано, як Шевченко, вернувши в рідне село вільним, слухає оповідань про панські знущання, про зведення Оксани, охкає, гарні фрази говорить, але нічого не робить. Ось у який спосіб Шевченко на фільмі вийшов пасивним чоловіком, а не активним чоловіком.

Замісць сього, щоби зрозуміти фільму та подати докази на те, що Шевченко був пасивним чоловіком, „Щоденні Вісти" пускаються на звичайну дешевеньку подлість: вони підсувають, що „свободячий критик" хотівби, щоби Шевченко когось судив, когось тягнув в „Мочиморди" і таке инче. Де є такі читачі, які повірять комсомольському критикови, що нібито такого хотів „свободячий критик"?

Перекрутивши так слова „свободячого критика" і доказавши легко, що ті перекручені думки „свободячого критика" не мають стійкости, критики зі „Щоденних Вістий" приступають тепер до доказу, що Шевченко не може бути зображений активним характером, бо, мовляв, того рода фільма не мусить мати центральної постати активної й геройської. Доказом сього, що треба, є брак зацікавлення глядачів другою частиною фільми.

„Фільма — кажуть „Щоденні Вісти" — зображує його якраз тим Шевченком, якого знаємо з книжок". І в сьому не справа, чи Шевченко такий, як його знають з книжок „Щоденні Вісти". Відомо, є всякі книжки. Є книжки, з яких виходить, що Шевченко то ученик Леніна. Є другі книжки, з яких виходить, що Шевченко се член „Мочимордів". Справа в тому, що коли фільма має бути справді життєписною, то Шевченко має бути таким, яким він був у життю. Фільма власне таким Шевченка не представляє, яким він був у життю. І се є головний закид „свободячого критика" проти сеї фільми.

У подібному дусі, як „Свобода", критикували фільму й другі безсторонні глядачі. Навіть сама комуністична преса не щадила фільмі острих слів критики, і в богато случаях сходилася зі „свободячим критиком". Ось приміром „Кино-Фронт", „орган ассоциации революционной кинематографии", що виходить у Москві, вичитав на адресу ВУФКУ довжезну лекцію про фільму „Тарас Шевченко", з котрої варта тут навести уступ, що безпосередно відноситься до розгляданого тут питання.

„Кино-Фронт" між инчим пише:

„Взагалі, вся фільма складена з окремих шматочків, не звязаних між собою в одне ціле. В цьому відношенню дуже примітне для картини постійне вживаннє сцен пригадування, або розказування инших осіб. Замісць того, щоби показати, автори фільми безрадно намагаються передати ідеї фільми оповіданнями (а таких оповідань багато).

„Через те фільма, яка й без того не має твердого кістяка, виходить ще більше випадковою, погано змонтованою.

„Погано змонтовані кадри, погано змонтовані написи, погано змонтований сюжет".

„Шевченко — скорше абстрактне розуміння, ніж жива людина. Він не росте, не розвивається, не жиє на екрані. Ми не довідуємося, як це сталося, чому це сталося, нам подають на віру ілюстрації до життепису та до віршів, при тім все це иноді хаотично й злито.

„Ілюстрації є, але життепису нема.

„Все, що оточує Шевченка, є лише сумна необхідність до цієї картини, щось ніби умеблювання, без котрого не буває кімнат. І Шевченко не звязаний з ними, і Шевченка, якого пізнаєш хоч би після прочитання його щоденника, цього дійсно хвилюючого документу, яскравого, правдивого й сильного після фільми нема. В картині — це „ікона", ходяча доброчинність, мандрівний агітатор і активний член общества тверезости, а не зморений, ліричніший, талановитіший і безмежно нещасливий, бистрий умом поет".

Послідні уступи критика з „Кино-Фронта" підчеркнено навмисне на те, щоби показати, що подібні хиби, які підглянув „свободячий критик", доглянули теж фахові критики московського кінематоґрафічного промислу. Власне в словах „Кино-Фронта" можна вичитати, що картина життя Шевченка глядача не хвилює так, як така картина хвилювати моглаби, якби вона виставлена була зі зрозуміння всіх великих драматичних моментів справдішнього життя Тараса Шевченка. Критик „Кина-Фронта" теж невдоволений з пасивности Шевченка. Для нього Шевченко не жива людина! І такою видатися фільма мусить кождому глядачеви, який не має ніякого інтересу вдавати телячий восторг, як се робиться в „Щоденних Вістях".

Дан Берґман.

РОЗВЕДЕНІ

(Гумореска. Із шведського.)

Мартин був три останні роки за кордоном. Хотів вибразуватися на оперового співака. Я знав, що він вернувся і щодня сподівався, що в дверях вирине його молодеча стать.

І справді! Він прийшов учора! Та я ледви міг пізнати його. Очи його вибалушені, тупі, начеб шукали лише відповідного місця, де моглиби покотитися, а його, колись таке свіже лице, було краски афини.

Влетів у хату в капелюсі на голові та кинувся з такою силою в крісло-гойданку, що аж перевернувся. Це нітрохи не затрівожило його. Він устав і процідив крізь зуби:

— Ти жонатий?

— Ні, — відповів я — але заручений.

— А може ти розвівся?

— Що, до чорта, прийшло тобі до голови? — здивувався я.

— Таж ти мистець... письменник...

— Ну! — відповів я скромно — я сам називаю себе літератом...

— Ну отже! Коли ти належиш до боґеми, то мусиш, до чорта, бути розведений... І самособою, ти оженився вдруге та змінив назвище...

— Я змінив назвище???!!!

— Ага правда, ти мужеського роду! — сказав Мартин. — Знаєш, мені геть перевернулося в голові. Чи можу зовсім вірити тобі, що ти ані не женився, ані не розводився, чи як там ще?

— Щодо цього можеш навіть повіситися! — сказав я.

Мартин обняв мене щиросердечно, що мені не дуже то було приємно.

— Ради Бога, що з тобою? — скрикнув я — Чи ти не зсунувся з глуздів?

— Так, але то так лише з розпуки. Тому кілька днів вернувся я із заграниці, де я образувався на тенора. Тепер хотів би я бути купцем, консулем або чимсь подібним... Чи не міг би ти помогти мені?

— Покищо не маю вільного консуляту — відповів я — та як лише який буде вільний...

— Дякую щиро, — сказав Мартин. — Тож я вернув — говорив він далі — та вибрався в дорогу відвідати старих знакомих. І так — знаходжу їх перемішаних наче сардинки в коробці (цей примір підібраний не надто добре, але Мартин, видно, не міг найти кращого). Тиж знаєш Леонору, пяністку, що то вийшла за басиста придворної капелі?... Тож іду я до дому басиста тай питаюся, чи ласкава пані вдома?... Так!... Я чимчикую у гостинну. Мені на стрічу виходить довга, суха пані... Леонора; як знаєш, низька й товста.

— Перепрашаю, чи можу говорити з жінкою басиста? — питаюся ввічливо.

— Бачите її перед собою, мій пане.

— Господоньку, як ти змінилася, Леоноро! — сказав я збентежений.

— Леонора... розведена жінка мого чоловіка!... Ах Боже, я вмираю! — кричить суха жінка та мліє й лежить як довга і плоска, наче молитовний килим.

Лишаю її, хай собі лежить там зімліла тай втікаю на двір...

Потім відвідав я Лавру, акторку, що то вийшла за різбаря. Та не застаю її, лише Стефанію, письменницю. А вона оповідає мені, що Лавра вийшла за пекаря.

Потім хотів я відвідати Олену, малярку, що то вийшла за барітона. Її не було вдома — була на повесільній подорожі до Італії з поручником.

Потім відшукав я Матильду, статистку, що то вийшла за маляря, який малює до гумористичних журналів і там нарешті стрічаю Леонору — за якою я шукав у басиста.

— Але що ти, Леоноро, розвелася з басистом! — кажу докірливо. — Таж у вас були діти!

— Ми поділилися дітьми, — відповіла вона.

— Таж ви мали **троє** дітей, — сказав я загикуючись.

— Так — але ми поділили їх не на рівні части — пояснює вона мені.

— Зрештою і цей маляр уже наскучився мені — каже далі Леонора та кидається мені в обійми. Аж тут надходить маляр і подає мені вино та циґара. Він дуже ввічливий та каже, що його жінка дістає такого чоловіка, як я...

— Так, а потім заходжу до тебе — скінчив Мартин — і тебе мабуть не повинно дивувати, коли я після того всего виглядаю трохи не теє.

— Ні, зовсім ні, — відповів я. — Я сам ступанів із того, що почув від тебе. Одначе твоє оповідання в дечому не згоджується. Леонора розвелася не з басистом, а з фаґотистом, а Лавра розвелася не з різбарем лише з барітоном, а вийшла не за пекаря, лише за коминаря, Олена-ж ніколи не виходила за барітона, лише за архітекта, за актора та за маґіка, а тепер вона є в повесільній подорожі не з поручником, лише з приватним учителем, а вибралася не до Італії, лише до Черча...

— Пробі, — сказав задихаючись Мартин — краще вбий мене відразу та не муч мене так страшно.

Щоби Мартин успокоївся, я взяв його зі собою в гостинницю. Страви та напитки мали добрий вплив на нього і я помало став знову пізнавати мого старого приятеля.

А потім пішли ми до каварні, до якої ми все ходили. Там Мартин стрінув цілу гурму знакомих мистців: Боббі і Тоббі і Коббі і Роббі і Гоббі. Вони сиділи зі своїми жінками, Льо і Ре і Фі і Лю і Лі. Але товариство всетаки було дуже перемішане. Бо Боббі розвівся з Лю й оженився з Ре, яка розвелася з Тоббі й вийшла була за Боббі, а Гоббі розвівся з Фі та оженився з Лі, яка розвелася була з Роббі та вийшла за Гоббі і т. д. і т. д.

Приятелі розповіли йому весело й щиро ці новини, але на моє счудування переконався я, що Мартин усього того не брав так спокійно. Його очи стали зизувати. На уста виступила піна, ніздря дріжали.

Безрадно оглядався я за помічю. Гм! В куті каварні сидів Володко й Мія, наче залюблена молода пара, хоч вони були зовсім не молоді тай були собі чоловік і жінка, гляділи залюблено одно одному в очи та шептали собі слова зовсім не сварливі. Тут був рятунок! Я скоро потягнув Мартина туди. Ми сіли біля них.

Мартин, як побачив любу згідливість, став поволи відзискувати душевну рівновагу.

— Глянь, ось нарешті двоє щасливих! — сказав він.

— Ах так, — сказав Володко — двоє дуже щасливих!

— Ах так — сказала Мія та щипнула ніжно Володка в ногу — бо мусите знати, що Володко і я святкуємо нині наш розвід. — Завтра вибираюся з Білім у повесільну подорож.

Мартина просто з каварні відвезли до заведення для божевільних.

(Переклав М. Недільський.)

ГРОМАДЯНИ! ПРИГОТОВЛЯЙМОСЯ ДО НАЛЕЖИТОГО ВІДСВЯТКОВАННЯ 60-ЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ ПРОСВІТИ ТА ПРИЧИНІМСЯ ВСІ ГІДНИМ НАС ЮВИЛЕЙНИМ ПОДАРКОМ ДЛЯ НАШОЇ МАТЕРИ ДО СТВОРЕННЯ КНЯЖОГО ДАРУ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Україський лікар д-р Микола Гнатишин.

З нашим новим роком прибув до нашого міста ще один молодий український професіоналіст, а се д-р Микола Гнатишин, мій шкільний товариш, котрого по довших зусиллях вдалось мені сюди стягнути, щоби збогатити нашу тутешню громаду.

Д-р Гнатишин є канадійський вихованок, бо заїхав туди ще малим хлопцем і перебував там більшу часть свого шкільного життя. Початкову науку д-р Гнатишин побирав у місточку Гонор, Ман., де переживали його родичі. Висшу школу кінчив у Вінніпеґу і Саскатуні, де також отримав цертифікат учителя. По кількалітнім учительованню записався на медицину до Едмонтонського університету, звідки по двох роках переїхав до Шикаґо і вступив до Лайола університету, на продовжування студій медичного факультету. По чотирох роках скінчив науку в університеті з відзначенням та отримав степень доктора-лікаря.

Шпиталеву практику д-р Гнатишин почав в шикаґівських лічницях, а відтак переїхав до Нюарку і там спеціялізувався через 15 місяців в шпиталі св. Михайла. Минулого місяця здав він в Ню Йорку так званий „стейт борд" іспит та отримав дозвіл (лайсенс) там практикувати. Але по моїй намові переніс свій лайсенс до Огайо і осідає в Клівленді. Свій офіс отвирає при 2191 Professor Ave., напроти Українського Банку.

Від себе желаю молодому лікареви-хірурґови як щирому другови найкрасших успіхів і вірю, що наше громадянство в Клівленді підпре молодого лікаря, бо попираючи своїх професіоналістів, ми даемо тим заохоту нашому молодому шкільному поколінню до науки і праці над собою і тим способом затримуємо їх при собі. А чим більше будемо мати людей з наукою, тим більше пошани будемо мати у других народів, тим більший буде хосен для нашої іміґрації і нашого народу взагалі.

О. Е. Малицький.

О. Е. Маліцький, LLM (маґістер прав) і Н. М. Гнатишин, M.D. (доктор медицини), по отриманню диплъомів 8 червня 1927, на Лойола університеті в Шикаго, Ілл.

—o—

ЙОНГСТАВН, О.

З ким нам товаришувати.

В дописі про віче в справі Рідної Школи, яке відбулося в нашій громаді дня 25. листопада, а про яке була згадка в „Свободі" з 29. грудня, згадано і моє імя. І виходило би, що я є товаришом чи симпатиком комуністів, тих, що заявляються за дальшим нашим поневоленням і за московським пануванням на Україні.

Стверджую, що я ніколи комуністом не був. Я вже 20 літ в Америці, а 18 літ минає, як я членом нашого У. Н. Союза і читачем „Свободи". Ніколи не мав я і не хочу мати нічого спільного з тими, що вяжуться з нашими національними ворогами, що прибивають нашого революційного духа, що звертається проти всіх наших ворогів з заходу і сходу, що стремить до визволення наших земель і збудовання Одної Незалежної Української Держави від Попраду по Кавказ.

Я є проти тих баламутів і критиків, що то приходять на наші віча чи збори і всіх і все критикують, а коли треба дати жертву на якусь народну ціль чи боротьбу, хапають за шапку і за двері. Хай мене ніхто не називає комуністичним товаришом, бо я ні Москаль ні Жид. Я не бажаю собі ні московського ні якого другого панування на Україні. Я є за тим, щоби влада на Україні була в руках господара тої землі, то є в руках українського робучого люду. Хто так думає, той мені товариш і друг.

Стефан Ворожбит.

—o—

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ.

Українська Народна Школа.

За ввесь час свого істновання Українська Народна Школа в Елизабетпорт зєднала собі безсумнівне довіря у нашого загалу. Поволи видвигається вона на видне місце між нашими місцевими народними інституціями. Рідна школа, щоб могла сповнити як слід своє завдання, мусить мати ті всі чинники, які конечні до піднесення її авторитету в очах громадянства. До цього потрібні вправні майстри-учителі, підручники, прилади конечні до науки й гарне, чисте поміщення. Якраз це все наша школа при Українськім Народнім Домі посідає. З приходом до нас учителя М. Мостенського, школа за його старанням переорганізувалась, упорядкувалась й провадиться взірцево після вимог новітньої школи. В клясі знаходяться всякі конечні прилади до науки, як: карти України, Америки, Азії й другі, як також найновійші підручники. Почавши від другої кляси, діти учаться вже історії й ґеографії України, як також запізнаються з граматичними правилами нашої мови. На жаль, богато ще є в нас таких людей, котрі не розуміють завдання нашої рідної школи, не посилають своїх дітей до неї, а навіть відтягають других людей від школи та кидають колоди під ноги й тим чесним і свідомим людям, які цілим серцем підпирають рідну культурну інституцію, яка має завдання вщіплювати в дітей любов до свого народа, до землі, з якої вийшли їх родичі. Збудіться зі сну, любі браття, гоніть геть далеко темноту, хай панує у нас сонце науки й любови. Посилайте своїх дітей до рідної школи. Помагайте тим своїм братам, котрі весь свій вільний час посвячують для школи для загального добра. Цілою душею нашої школи є секретар її п. К. Пілат. На нім тяжить весь тягар, який охочо взяв на себе. Він старається про фінанси, про добро й розвиток школи. Честь таким щирим працівникам, як К. Пілат, чи предсідатель п. Ю. Шевчук, касієр п. Ю. Ґвіздь, Т. Куцмида, І. Воробель і другі. Не пропаде Українська Народна Школа в Елизабетпорт, коли нею займаються такі свідомі і щирі громадяни.

Сеї зими устроювала школа кілька вечерків, на яких діти виступали з співами й деклямаціями, та своїми милими голосочками чудували присутніх на салі. Останнього року управа школи устроїла „Вечер св. Николая". Добірна програма складалася з гарних хорових продукцій, виконаних діточим хором під орудою учителя М. Мостенського, а також музичних продукцій школярів новозорґанізованої діточої музичної школи під орудою п. Січки. Гарно відіграні українські пісні вповні заслужили на похвалу його учеників, як також учителя їх п. Січки. Особлившу увагу звернула на себе своїм чудовим голосочком маленька дівчинка з Нюарку Анна Тростянецька. Відсьпівані нею три сольові пісні останутся на завше милим спомином в серцях присутних. У неї є вроджений голос і талант до співу, і коли тільки родичі заінтересуються нею більше, вона може засіяти зі своїм голосом і на американській сцені.

Представлення „Добрі діти", під орудою учителя М. Мостенського виконали школярі з видним живим запалом і вивученням своїх роль. Свій вроджений артистичний талант виявили особливо отсі діти: Анна Брода в ролі сироти, Катерина Горинь в ролі учительки, як також Анна Богдан, Анна Кузів, Анна Сташків в ролях старших учениць і Марія Кіценюк, Анна Пілат й Анна Вавришко в ролях матерей. По представленню св. Николай роздав всім шкільним дітям дарунки і в веселости та задоволенню закінчилось се традиційне свято.

Сим разом наша публика не дописала такою участю як її треба було надіятися. Непростима байдужність нашого громадянства є прямо злочином зглядом своєї рідної школи та своїх дітей. Цим лише гасите запал своїх дітей, та паралїжуєте щирі старання і працю свого учителя!

Присутні на згаданім вечерку могли переконатися про се, що виховання в сій школі виходить поза звичайну науку читання і писання в рідній мові. Рідна школа в Америці повинна плекати також артистичну огладу дітей наших. Вона повинна викликати в дітей замилування до краси, давати добре, солідне підготовання до дальшого образовання в музиці. Коли таке завдання буде мати наша рідна школа, тоді напевно богато наших дітей збиратимуть лаври в артистичнім світі й принесуть славу і розголос українському народові.

М. М.

—o—

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Українці, підопрім талановитого скрипака.

В неділю, 27. січня с. р., наш молодий, але вельми талановитий скрипак Стефан Попіль-Олешкевич виступить в концерті в Chopin Hall, при Rice і Western улиці.

В програму концерту входять твори найбільших музичних клясиків, таких як: Ліст, Брамс, Мендельсон, Бетовен, Бах, Лисенко і прочі. Вже з того огляду варта бути на тім концерті.

Проситься шановну українську публику прийти громадно на сей концерт, ще й тому, щоби в той спосіб помогти нашому землякови здобути йому конечні гроші на укінчення студій за границею та засяти колись зорею Гайфеца чи Крайслера, що, очевидна річ, звеличає імя Українців.

Даймо помічну руку (матеріяльно і морально) нашому молодому артистови, але даймо її тепер, коли він так дуже а дуже потребує!

Др. Г. Г. Скеґар.

Певний доказ.

Полісмен здержує авто за те, що їхало за скоро.

— Ми малиб їхати за скоро, пане? Це рішучо виключене! Може ви взяли нас за це авто, яке ми саме перегнали!

ЦІННІ ВИНАХОДИ УКРАЇНСЬКИХ ХЕМІКІВ.

Винахідництво на Харківщині за останній рік широко розгорнулося. На великих підприємствах Харківщини працюють тепер 10 гуртків винахідників, що обєднують понад 200 чол. Протягом останнього року на підприємствах Харківщини застосовано 91 винаходів, які за неповними ще підрахунками дали 200,000 карб. економії.

Винаходи мають велику цінність для промисловости, що можна підтвердити низкою прикладів.

Недавно в ґазетах повідомлялося, що київському хемікові Войновському пощастило винайти новий спосіб добування кавчука з рослини „осклепія", яку перед імперіялістичною війною привезено на Україну. Винахід цей — надзвичайної ваги. Він має революціонізувати сучасну кавчукову промисловість. Над цією справою працювали і працюють досі найвидніші вчені і практики хеміки в усьому світі.

Ще до винаходу Войновського хеміки та ботаніки знали, що є такі рослини, з яких можна хемічним способом добувати кавчук, але як саме, ніхто не знав. Войновському, як це виявляється нині, пощастило їх найти. Це провірила і підтвердила Українська Академія Наук, багато хеміків-професорів, що спеціяльно цим питанням займались.

Цим надзвичайно цікавим винаходом зацікавились українські союзні і навіть закордонні вчені та промислові підприємства.

Надаючи цьому винаходові великого значіння, на київській фабриці „Рубероїд" зорґанізовано під керовництвом винахідника спеціяльну досвідну лябораторію для дослідження винаходу в напівзаводському маштабі. При Київському ботанічному садові за допомогою видатних ботаніків і агрономів зорґанізовано дослідне поле на 12 гектарах, де посіяно цю рослину.

Винахід Войновського вже запатентовано.

Жінка: То був нещасливий день, у якому ми одружилися!

Чоловік: Помиляєшся, то був одинокий щасливий день у нашому цілому життї!

ПОДЯКА.

Я, низше підписаний, складаю сердечну подяку У. Н. С. та його Головному Урядови за уділення мені допомоги у висоті 75 долярів з фонду запомогового. Ця допомога зробила мені велике полекшення в моїм прикрім становищу.

Рівнож складаю подяку бувшим урядникам тов. „Мир", відділ 324 УНС у Филаделфії, а саме: М. Коцюкови, Ґонті й Мудрому за те, що мені виплачували через 3 місяці тижневу допомогу з товариства.

Дорогі брати й сестри! Тим, хто ще не належить до У. Н. С., раджу, щоби негайно записалися до нього, бо Український Народний Союз є справжнім опікуном і батьком своїх членів.

Гавриїл Яцишин.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

КОЛОМБОС, О.

Різдвяна коляда.

З нагоди Різдва переслали до Обєднання:

Марія Конрад $25, а Дмитро Кушпшінський $5.

Разом $30 і призначено: $19 на голодуючі сироти, $6 на Рідну Школу, а $5 на інвалідів.

—o—

ГЕМТРЕМК, МИШ.

Січовики на боеву акцію.

На забаві в члена Демократичної Січи, гром. Льва Білика, чесні гості як добрі Січовики не забули за послідні листопадові події у Львові і зложили $11 на піддержання революційного духа в краю.

Жертвували: Лев Білик $2; по $1: Д. Рубаха, П. Войтишин, М. Хринівський, О. Курочка, І. Гулида, Д. Войтишин, В. Крушельницький, І. Чайковський, С. Простий.

На передплату органу „Сурма" зложили: по $1: С. Простий, М. Хринівський, В. Седляр, Л. Лепецький, Т. Михальчук, І. Чайківський, О. Курочка, М. Головчак, В. Маркевич, П. Савчук. Разом вислано до Обеднання $21.

Наші Січовики одушевлені піднесеннем революційного духа в краю. Всі ми радо себе оподаткуємо і будемо давати постійні жертви на революційну боротьбу в краю, бо така боротьба, це одинока дорога до визволення.

Д. Рубаха.

—o—

СЕН ЛУІС, МО.

На рідний край.

З рамени Українського Клюбу переслано до Обеднання $200. З того $100 призначено на будову Дому Українських Інвалідів у Львові, а по $50 на революційну боротьбу і Рідну Школу в старім краю.

Гроші ті зібрав Клюб з нагоди протестаційного віча, що відбулося 2 грудня 1928 р.

М. Петрівський.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

На боеву акцію.

На підтримку часопису „Сурма" і боєвої акції взагалі зложили:

Павло Головчак $5; по $2: М. Корпан, А. Когут, І. Клим, С. Королько, М. Соболь; П. Болеста $1.50; а по $1: П. Яечник, І. Проців і Й. Биць; по 50 ц.: Т. Бобечко, А. Шалапій, П. Гнатяк, М. Сенчишин, В. Войціцький, І. Смільчак, С. Біґановський, В. Форемний, Н. Тритяк, А. Панасюк, О. Трусь, Т. Притуляк; по 25 ц.: І. Телеп, О. Хміль, Й. Сенчина, П. Іванишин, С. Юпик, Н. Бусько. Разом зібрано $26 і відіслано до краю через Обеднанне.

—o—

НОРТГЕМПТОН, ПА.

На край.

На річних зборах тов. ім Івана Богуна, від. 103 Укр. Народної Помочі, ухвалено виасиґнувати з каси $10 і призначити по половині на інвалідів і Рідну Школу. Гроші вислано до Обеднання.

І. Ґулька.

ПЕОРІЯ, ІЛЛ.

З нагоди свят на край.

Товариство Українських Робітників, від. 190, пересилає від своїх членів до Обеднання з нагоди Різдвяної Коляди $10 на допомогу старому краєви.

В. Бігун.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На інвалідів.

В українській православній церкві св. Вознесіння переведено збірку на інвалідів і зібрано $29.27, які відослано до краю через Обеднанне.

Гром. Софія Бенз жертвувала $5, а гром. Ілля Фурта зібрав $4.07.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Запорожська Січ, від. 325, повідомляє всіх своїх членів, що уряд на 1929 рік є слідуючий: А. Палащук, предс.; І. Реклінський, заст.; П. Малицький, секр.; І. Гринчук, заст.; С. Лис, кас.; М. Лущинський, заст.; А. Ящишин і Р. Пукач, контр.; Лука Кісь, стростіст; Р. Савка і П. Когут, до хорих; І. Малко і М. Майбюк, хорунжі; Е. Біленький, капітан. Повідомляється також, що як і передше мітінґи будуть відбуватися в другу суботу по 1-ім кождого місяця. — П. Малицький, секр.

Він уже пив.

— Коли хочете, щоби ваш ніс утратив червоність, мусите перестати пити вино, а замісць того цілий один рік пити молоко.

— Ах, що ви мені радите, та я молоко пив уже не рік, але цілі два роки!

— Коли?

— Перші два роки, як мене моя мати на світ породила.

Mr. I. Knowitt — She had a good reason for not taking Ippy's advice — By Thornton Fisher

MADAME YOU OUGHT TO SPANK THAT CHILD!
I CERTAINLY WILL NOT!
I KNOW WHAT THAT BOY NEEDS! I'VE RAISED A FEW MYSELF AND—
I SHAN'T TOUCH THE CHILD!
THAT'S JUST IT— MOST PEOPLE DON'T KNOW HOW TO HANDLE CHILDREN — YOU OUGHT TO SLAP THAT CHILD AND SHUT HIM UP!
HM! IT ISN'T MINE!

INTERNATIONAL CARTOON CO. N.Y.